

Praha 6. dubna 2021

Č. j.: MZDR 14592/2021-3/MIN/KAN

MZDRX01FDQ4R

MIMOŘÁDNÉ OPATŘENÍ

Ministerstvo zdravotnictví jako správní úřad příslušný podle § 80 odst. 1 písm. g) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), nařizuje postupem podle § 69 odst. 1 písm. i) a odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 toto mimořádné opatření:

I.

Dítěti, žákovi nebo studentovi, kterému není jiným mimořádným opatřením nebo krizovým opatřením zakázána osobní přítomnost na vzdělávání a který je dítětem nebo žákem mateřské školy, základní školy, základní školy speciální, oboru vzdělání Praktická škola jednoletá nebo Praktická škola dvouletá, žákem nebo studentem účastnícím se praktického vyučování nebo praktické přípravy na střední škole nebo vyšší odborné škole, žákem školy nebo studentem vyšší odborné školy, který se účastní skupinové konzultace nebo závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek nebo absolutorí, se v dané škole umožňuje osobní přítomnost pouze tehdy, pokud

- a) nemá příznaky onemocnění COVID-19, a
- b) podstoupil ve frekvenci stanovené podle čl. III vyšetření prostřednictvím neinvazivního preventivního antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2, který si provedl sám nebo které mu byly provedeny jinou osobou a které mu poskytla škola (dále jen „preventivní antigenní test“), a prokáže se negativním výsledkem tohoto vyšetření, není-li ve čl. II stanoveno jinak.

Omezení podle věty první se nevztahuje na individuální konzultace a individuální prezenční výuku. Škola může pro preventivní testování použít pouze testy určené pro sebetestování nebo Ministerstvem zdravotnictví povolené k použití laickou osobou.

II.

Podmínka podle čl. I písm. b) se považuje za splněnou, pokud osoba doloží, že

- a) prodělala laboratorně potvrzené onemocnění COVID-19, uplynula u ní doba izolace podle platného mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví a od prvního pozitivního POC antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 nebo RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 neuplynulo více než 90 dní,
- b) má negativní výsledek POC antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 nebo RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2, které nejsou starší 48 hodin, a které byly provedeny poskytovatelem zdravotních služeb podle aktuálně platného mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví k provádění testů, nebo

- c) má vystavený certifikát Ministerstva zdravotnictví ČR o provedeném očkování proti onemocnění COVID-19, a od aplikace druhé dávky očkovací látky v případě dvoudávkového schématu podle souhrnu údajů o léčivém přípravku (dále jen „SPC“) uplynulo nejméně 14 dní, nebo od aplikace první dávky očkovací látky v případě jednodávkového schématu podle SPC uplynulo nejméně 14 dnů.

III.

Preventivní testování se ve školách provádí ode dne 12. dubna 2021. Preventivní antigenní test se provádí s frekvencí dvakrát týdně s tím, že první test se provede první den osobní přítomnosti dítěte, žáka nebo studenta ve škole v týdnu a mezi jednotlivými termíny testování v jednom týdnu jsou minimálně 2 a maximálně 3 pracovní dny. Preventivní test se vždy provádí bezprostředně po příchodu do školy. Nebude-li dítě, žák nebo student přítomen v den termínu testování ve škole, testování se provede v den jeho příchodu.

IV.

V případě, že výsledek preventivního testu podle čl. I je pozitivní, je škola povinna kontaktovat zákonného zástupce dítěte nebo žáka a sdělit mu výsledek preventivního testu. Škola vystaví dítěti, žákovi nebo studentovi potvrzení o pozitivním výsledku testu s uvedením dne a času provedení testu. Dítě, žák nebo student je povinen bezodkladně opustit školu; v případě dítěte nebo žáka, který nemůže samostatně opustit školu, je škola povinna bezodkladně zajistit jeho oddělení od ostatních osob a zákonný zástupce nebo jiný doprovod je povinen jej ve škole vyzvednout. Zákonný zástupce dítěte nebo žáka nebo žák nebo student je povinen telefonicky nebo jiným obvyklým dálkovým způsobem informovat o pozitivním výsledku testu poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecného praktického lékařství nebo praktického lékařství pro děti a dorost.

V.

Pokud má dítě, žák nebo student pozitivní výsledek

- a) RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2, nebo
- b) POC antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 a má příznaky onemocnění COVID-19,

a byl 2 dny před provedením testu nebo 2 dny po provedení testu osobně přítomen ve škole, je zákonný zástupce dítěte nebo žáka nebo žák nebo student povinen nahlásit škole tento pozitivní výsledek testu; za okamžik provedení testu se považuje v případě RT-PCR testu okamžik odběru vzorku, a jde-li o konfirmační RT PCR test prováděný na základě pozitivního výsledku antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 (včetně preventivního antigenního testu), pak okamžik provedení antigenního testu.

VI.

1. V případě, že dítě, žák nebo student má pozitivní výsledek preventivního antigenního testu, tak se dítěti, žákovi nebo studentovi, který byl 2 dny před provedením tohoto testu nebo 2 dny po jeho provedení v jedné třídě nebo skupině s tímto dítětem, žákem nebo studentem,

- a) neumožňuje osobní přítomnost na vzdělávání po dobu do zjištění výsledku konfirmačního RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 dítěte, žáka nebo studenta s pozitivním výsledkem preventivního antigenního testu,
- b) opětovně umožňuje osobní přítomnost na vzdělávání v případě, že dítě, žák nebo student s pozitivním výsledkem preventivního antigenního testu doloží negativní výsledek konfirmačního RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2.

2. Ustanovení odstavce 1 platí obdobně pro děti, žáky nebo studenty v případě, kdy pozitivní výsledek preventivního antigenního testu provedeného podle jiného mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví měl pedagogický pracovník, který 2 dny před provedením testu nebo 2 dny po provedení testu osobně poskytoval vzdělávání dětem, žákům nebo studentům v dané třídě nebo skupině.

VII.

Škola bezodkladně zašle příslušné krajské hygienické stanici nebo Hygienické stanici hlavního města Prahy (dále jen „krajská hygienická stanice“) seznam dětí, žáků nebo studentů, kteří byli ve škole v kontaktu ve dnech uvedených v čl. V s jiným dítětem, žákem, studentem nebo pedagogickým pracovníkem, který měl pozitivní výsledek RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 nebo pozitivní výsledek POC antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 a má příznaky onemocnění COVID-19. Krajská hygienická stanice nařídí dětem, žákům a studentům ze seznamu podle věty první karanténu a dále postupuje podle mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví o nařizování izolace a karantény.

VIII.

Poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost je v případě, že je informován o pozitivním výsledku preventivního testu podle čl. I, povinen rozhodnout o provedení konfirmačního vyšetření metodou RT-PCR a vyplnit elektronickou žádanku k tomuto vyšetření.

IX.

Všem osobám s pozitivním výsledkem preventivního testu podle čl. I se nařizuje absolvovat konfirmační RT-PCR test na přítomnost viru SARS-CoV-2

X.

Škola bez zbytečného odkladu v den získání výsledků testů elektronicky nahlásí agregované údaje o provedeném testování u dítěte, žáka nebo studenta podle čl. I do aplikace COVID forms App. Hlášení obsahuje minimálně kontaktní osobu, typ testu, celkový počet testovaných osob, počet osob s pozitivním výsledkem testu, počet osob s negativním výsledkem testu a počet neprůkazných testů.

XI.

Škola před zahájením preventivního testování podle tohoto mimořádného opatření informuje všechny dotčené děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce a dotčené zaměstnance o způsobu provádění testování a o pravidlech uvedených v tomto mimořádném opatření.

XII.

Pokud je žák nebo student před příchodem do školy ubytován ve školském výchovném a ubytovacím zařízení, nebo pokud je dítě nebo žák před příchodem do školy vzděláván ve školní družině, pak se preventivní testování provádí v tomto školském výchovném a ubytovacím zařízení nebo školní družině bezprostředně po příchodu do tohoto zařízení nebo do školní družiny. Školské výchovné a ubytovací zařízení nebo školní družina informuje o výsledku testování bez zbytečného odkladu školu dítěte, žáka nebo studenta. Testování v školském výchovném a ubytovacím zařízení nebo školní družině nahrazuje testování provedené školou, je-li nejbližší termín testování ve škole do 48 hodin ode dne testování ve školském výchovném a ubytovacím zařízení nebo školní družině.

XIII.

1. Pokud má žák nebo student ubytovaný ve školském výchovném a ubytovacím zařízení pozitivní výsledek preventivního testu, postupuje se obdobně podle čl. IV s tím, že nelze-li jinak, nemusí školské výchovné a ubytovací zařízení ubytovaný žák nebo student opustit. Jinak se na testování a důsledky testování ve školském výchovném a ubytovacím zařízení vztahují obdobně čl. I až III, V, VIII až XI, XVI, XVII. Čl. VI a VII se použijí přiměřeně na ubytované, kteří byli v přímém osobním kontaktu s ubytovaným s pozitivním výsledkem preventivního testu.

2. Pokud má žák ve školní družině pozitivní výsledek preventivního testu, postupuje se obdobně podle čl. IV. Jinak se na testování a důsledky testování ve školní družině vztahují obdobně čl. I až III, V, VIII až XI, XVI, XVII. Čl. VI a VII se použijí s tím, že se věc řeší společně se situací homogenní třídy nebo skupiny ve škole.

XIV.

Pokud je ve školském výchovném a ubytovacím zařízení ubytován žák nebo student, kterému není jiným mimořádným opatřením umožněna osobní přítomnost na vzdělávání, nařizuje se takovému žákovi nebo studentovi podrobit se v tomto zařízení preventivnímu testování preventivním antigenním testem, které si žák nebo student provede v zařízení sám nebo který mu provede laická osoba. Jinak se postupuje podle čl. XIII odstavce 1.

XV.

Pokud je dítě, žák nebo student přijímán do zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy nebo do zařízení pro preventivně výchovnou péči za účelem celodenních nebo internátních služeb, nebo pokud se dítě, žák nebo student vrací do těchto zařízení z vícedenní nepřítomnosti, nařizuje se od 12. dubna 2021 takovému dítěti, žákovi nebo studentovi podrobit se jednorázově preventivnímu testování preventivním antigenním testem podle čl. I, který si dítě, žák nebo student provede sám nebo který mu provede laická osoba. Je-li

výsledek preventivního testu pozitivní, zařízení bezodkladně kontaktuje zákonného zástupce žáka a poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecného praktického lékařství nebo praktického lékařství pro děti a dorost a zajistí oddělení dítěte, žáka nebo studenta od ostatních osob a vystaví dítěti, žákovi nebo studentovi potvrzení o pozitivním výsledku testu s uvedením dne a času provedení testu. Dále se na tyto případy vztahuje čl. II, VII, VIII a IX.

XVI.

Škola nebo školské zařízení zajistí, aby všichni zaměstnanci a osoby podílející se na testování používaly osobní ochranné pomůcky dýchacích cest přidělené zaměstnavatelem, a to respirátor nebo obdobný prostředek (vždy bez výdechového ventilu) naplňující minimálně všechny technické podmínky a požadavky (pro výrobek), včetně filtrační účinnosti alespoň 95 % dle příslušných norem (např. FFP2/KN 95).

XVII.

Škola nebo školské zařízení může nahradit testování antigenními testy na stanovení přítomnosti antigenu viru SARS-CoV-2 testováním testy RT-PCR na přítomnost viru SARS-CoV-2, pokud disponuje neinvazivními diagnostickými zdravotnickými prostředky in vitro pro provedení samoodběru určenými pro následné provedení testu RT-PCR a pokud má provedení testu RT-PCR zajištěné u poskytovatele zdravotních služeb uvedeného v seznamu vyšetřujících laboratoří Státního zdravotního ústavu (<http://www.szu.cz/tema/prevence/laboratorni-vysetrovani-puvodce-covid-19>). Čl. I až V a VII, X až XIV a XVI se použijí obdobně s tím, že preventivní testování se provádí s frekvencí jedenkrát v týdnu, přičemž první testování škola nebo školské zařízení provede současně i preventivními antigenními testy, a s tím, že tento neinvazivní preventivní RT-PCR nelze nahradit doložením výsledku POC antigenního testu na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 provedeného poskytovatelem zdravotních služeb. Poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost, který byl informován o pozitivním výsledku preventivního RT-PCR testu podle věty první, postupuje podle mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví o nařizování izolace a karantény.

XVIII.

Toto mimořádné opatření se netýká škol zřízených Ministerstvem spravedlnosti a škol zřízených při zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a mateřských škol při zdravotnickém zařízení a základních škol při zdravotnickém zařízení.

XIX.

Toto mimořádné opatření nabývá platnosti dnem jeho vydání.

Odůvodnění:

Jiné mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví v zájmu ochrany veřejného zdraví i nadále stanovuje, s definovanými výjimkami, zákaz osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů na vzdělávání ve školních zařízeních.

Prevence závažných infekčních onemocnění, která se přenášejí cestou kontaminovaných kapének (aerosolu) spočívá v předcházení zvýšené koncentrace osob zejména v uzavřených prostorách. Prevenci dalšího šíření infekčních onemocnění se vzdušným mechanismem přenosu původce lze posílit dodržováním opatření, která omezují osobní kontakt v místech zvýšené koncentrace osob. Je proto potřebné použít nástroje k zajištění kontroly a řízení pohybu a provozu v takových místech.

Jedním z významných opatření je omezení kontaktů mezi jednotlivými osobami a omezení pohybu osob na nezbytné minimum. Ve školách a školských zařízeních dochází k intenzivním kontaktům mezi jednotlivými dětmi/žáky/studenty a pedagogickými pracovníky. S docházkou do škol a školských zařízení je spojena i související zvýšená mobilita a frekvence sociálních kontaktů při dopravě. Z důvodu uzavření škol jsou i tyto sociální kontakty omezeny.

Výše uvedené potvrzuje například studie *Ranking the effectiveness of worldwide COVID-19 government interventions*¹, ve které se mj. uvádí, že nejnovější relevantní vědecké údaje řadí toto nefarmakologické opatření (non-pharmaceutical intervention, NPI) mezi nejúčinnější nástroje, kterými může společnost, nad rámec farmakologických opatření (vakcinace a léčebné postupy), zamezovat dalšímu šíření nákazy. Podle studie představuje uzavření vzdělávacích institucí druhé nejúčinnější nefarmakologické opatření (prvním je omezení shromažďování), přičemž na škále účinnosti od 0 % do 100 % přičkla studii tomuto opatření účinnost dosahující 73 % a současně v absolutních číslech schopnost snížit efektivní reprodukční číslo R_t v o 0.15 až 0.21. Další relevantní data dané studie rovněž jasně prokazují, že uzavření škol má pozitivní vliv na snižování výskytu nákazy a s ní souvisejících úmrtí až o 60 %.

K obdobnému kategorickému závěru, tj. k jednoznačnému konstatování klíčového významu uzavření škol v boji proti šíření nákazy, se přiklání rovněž studie *Inferring the effectiveness of government interventions against COVID-19*², ve které se mj. uvádí, že souběžné uzavření škol a univerzit má potenciál pro snížení efektivního reprodukčního čísla R_t o 38 %, což ve srovnání odpovídá přibližně účinku, jež přineslo omezení shromažďování osob v počtu nad deset jedinců (toto opatření dosáhlo výsledku 42 %) a uzavření rizikových provozů (toto opatření dosáhlo výsledku 27 %). Tato studie dále uvádí, že i přes skutečnost, že mladí lidé ve věku od 12 do 25 let věku mají často zcela asymptomatický průběh onemocnění, množství jimi vylučovaného viru se od zbytku populace nikterak zásadně neliší, což představuje v kombinaci se zvýšenou mobilitou a množstvím sociálních kontaktů této věkové kategorie zásadní hrozbu pro zdraví a životy těch skupin obyvatel, jež jsou ve zvýšené míře ohroženy závažným průběhem nemoci COVID-19. Současně dle citované studie zkušenosti s otevřením vysokých škol ve Velké Británii jednoznačně ukázaly, že i přes výrazná současně přijatá bezpečnostní opatření došlo po tomto rozvolnění v září roku 2020 k zásadnímu rozšíření nákazy v řádu desítek tisíc nově nakažených denně. V souhrnu rovněž dle studie platí, že jestliže by výskyt nákazy COVID-19 bez přijetí jakýchkoliv nefarmakologických opatření odpovídal v průměru efektivnímu reprodukční číslo R_t o hodnotě okolo 3.3, pak souběžné uzavření rizikových provozů, uzavření škol a univerzit a omezení shromažďování osob v počtu nad deset jedinců, by bylo prokazatelně mělo potenciál snížit hodnotu efektivního reprodukčního čísla R_t pod hodnotu 1.0, tedy na hodnotu spojenou s výhledovým poklesem počtu nově nakažených.

Význam vzdělávání a práva na vzdělání a délka trvání omezení ve školství však vedou k potřebě najít cesty opětovného umožnění prezenčního vzdělávání. Vždy však musí být brána na zřetel ochrana veřejného zdraví.

Při setrvalé nepříznivé epidemiologické situaci v České republice je nezbytné při jakémkoliv uvolnění opatření ve školství využívat veškeré dostupné nástroje ke snižování rizika dalšího šíření nákazy.

Uvolňování musí být tedy pozvolné. Proto se v první fázi uvolňují prostřednictvím jiným mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví jen některé segmenty školství.

Toto mimořádné opatření z důvodu co nejefektivnějšího předcházení rizika dalšího šíření koronaviru podmiňuje návrat dětí, žáků a studentů k prezenčnímu vzdělávání negativním testem na přítomnost antigenu viru SARS-CoV-2 provedeného samoodběrem prostřednictvím antigenního testu, případně RT-PCR testu.

Ministerstvo zdravotnictví je oprávněno podle ustanovení § 69 odst. 1 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb. zakázat nebo nařídit další určité činnosti k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku. Touto činností může být také strpění podrobení se testování jako podmínky účasti na prezenční výuce. Obdobný názor zastává také Městský soud v Praze, který ve svém rozsudku č.j. 11 A 127/2020-77 stanovil, že *pod pojmy „likvidace epidemie“ nebo „likvidace nebezpečí vzniku epidemie“ je nutno spatřovat určitý proces, který vyžaduje postupné kroky směřující k tomuto cíli. Pod uvedené pojmy je tedy nutno zařadit i takové jednání, které zmírňuje šíření epidemie, ale také jednání, které zamezí, aby epidemie v určitých objektech (zde sociální zařízení) vůbec vznikla. Soud má za to, že napadeným opatřením nebyla stanovena právní povinnost bez dostatečné opory v zákoně o ochraně veřejného zdraví, i restriktivní výklad vede k závěru, že opatření, ukládající testování určité skupiny zaměstnanců je s přihlédnutím k jeho charakteru a intenzitě zásahu do práce opatřením, které je ustanovením § 69 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně veřejného zdraví předvídatelným. Jde o opatření, které je předvídáno zákonem a pohybuje se tedy v mezích zákona.“*

Městský soud v Praze v témže rozsudku dále uvádí, že *“odpůrce (Ministerstvo zdravotnictví) je oprávněn formou mimořádného opatření nařídit uzavření zdravotnických zařízení či uzavření zařízení sociálních služeb. Takové nařízení svým charakterem a mírou zásahu do práv a svobod adresátů nepochybně zasahuje výrazně intenzivněji, než je opatření, ukládající testování pracovníků zařízení sociálních služeb. Jestliže zákonodárce umožnil odpůrci nařídit uzavření uvedeného typu zařízení, nelze dovozovat, že by odpůrce nebyl oprávněn k vydání typově méně intenzivního opatření, které ukládá testování zaměstnanců těchto zařízení. Napadeným opatřením uložené testování není do navrhovatelkou specifikovaných práv a svobod zasahováno srovnatelně intenzivním způsobem, jde o úpravu podmínky pro výkon práv pro určitý okruh subjektů. Ačkoliv jde o omezení, které není zanedbatelné a subjektivně může být pocíťováno jako nepříjemné, má soud za to, že se nedotýká podstaty ústavně zaručených práv a svobod takovým způsobem, aby soud dospěl k závěru o nedostatku působnosti odpůrce.“ Stejnou argumentaci lze analogicky použít i v případě testování žáků studentů (a pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců) ve školách a školských zařízeních, jelikož Ministerstvo zdravotnictví je také dle § 69 odst. 1 písm. b) zákona č. 258/2000Sb. oprávněno uzavřít školu nebo školské zařízení, stejně jako tomu je u sociálních zařízení v případě citovaného rozsudku. Toto mimořádné opatření je tedy méně invazivnější, než-li by bylo uzavření opatření, které by vedlo k uzavření škol a školských zařízení.*

Škola je povinna chránit zdraví dětí, žáků a studentů, ale i zaměstnanců školy (§ 29 odst. 2 školského zákona a § 101 a násl. zákoníku práce). I za běžného stavu, ale o to více za stávající pandemie, platí, že do školy nesmí chodit osoby, které vykazují známky akutního onemocnění.

Pokud se přesto ve škole žák vykazující známky akutního onemocnění objeví, měl by ředitel danou situaci řešit tak, že žáka izoluje od ostatních a kontaktuje zákonného zástupce, případně v závislosti na věku odchází žák sám (§ 7 zákona č. 258/2000 Sb.).

Nemoc COVID-19 však nemusí být doprovázena viditelnými příznaky. Proto, aby se předešlo situaci, kdy ve třídě (škole nebo školském zařízení) dojde ke kontaktu dětí, žáků nebo studentů s dítětem, žákem nebo studentem, který je infikován koronavirem SARS-CoV-2, aniž by o tom věděl, je vhodné využít nástroj pravidelného testování. Taktéž s přihlédnutím ke kritériím proporcionality, je toto mimořádné opatření legitimní, jelikož sice na jedné straně dochází k zásahu do práv osob tím, že je jim nařizováno pravidelné testování, ale na straně druhé existuje všeobecný zájem na ochraně zdraví osob a zájem na snížení přenosu nákazy mezi jednotlivými dětmi, žáky, studenty a zaměstnanci škol. Toto mimořádné opatření tedy splňuje požadavek kritéria proporcionality, jelikož cíl mimořádného opatření (ochrana zdraví osob, minimalizace šíření nákazy) převyšuje zásah do práv osob (povinné pravidelné neinvazivní testování), které toto opatření představuje.

Bez prevence šíření nemoci COVID-19 by škola nemusela být v současné situaci bezpečným prostředím a mohlo by kvůli uvolnění opatření ve školství docházet ke zhoršení celkové epidemiologické situace. Pokud by taková situace nastala, pak by došlo k ohrožení zdraví ostatních spolužáků, pedagogických pracovníků a dalších osob, které se s nimi stýkají ve škole i mimo školu.

Aby se tedy předešlo této situaci, umožňuje mimořádné opatření osobní přítomnost ve školách těm dětem, žákům nebo studentům, kteří budou testováni na přítomnost viru SARS-CoV-2 s negativním výsledkem. Děti, žáci a studenti se budou testovat sami pomocí antigenního testu, přičemž se nejedná o zdravotnický výkon.

Samotný test musí být neinvazivní povahy, čímž se rozumí takový typ testu, kterým se nevykonávají fyzicky nepříjemné úkony. Jedná se tedy o neinvazivní proces, kdy nedochází k zásahu do tělesné integrity osoby (§ 93 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Škola může namísto státem dodávaných antigenních testů zajistit dětem, žákům a studentům i RT-PCR testy, i zde se však bude muset jednat o testy, které si děti, žáci a studenti provedou sami, a musí se jednat o testy neinvazivní.

S ohledem na výše uvedené je tedy samotestování minimálním zásahem, přičemž však jeho zásadním přínosem je umožnění osobní přítomnosti vybraných skupin dětí, žáků a studentů ve školách. Pokud se dítě, žák nebo student z této vybrané skupiny odmítne sám otestovat, pak není možné, aby byl osobně přítomen na vzdělávání, protože zde není předpoklad toho, že není nemocen COVID-19. Tito žáci (děti, studenti) budou ze vzdělávání omluveni s tím, že se doporučuje školám, aby žáky (děti, studenty) v rámci svých možností vzdělávaly. Zde je tedy situace obdobná tomu, když dítě, žák nebo student z důvodu jakéhokoliv onemocnění zůstane doma. Pokud dítě, žák nebo student testování odmítne, bude se jednat o omluvenou absenci.

Pokud se poměruje zájem na ochraně zdraví a právo na vzdělávání, je třeba zdůraznit, že mimořádné opatření vychází vstříc tomu, aby právo na vzdělávání bylo co nejvíce naplněno, a přitom bylo co nejvíce chráněno zdraví všech. Testování samoodběrem představuje minimální zásah, který ale umožní naplnit právo na vzdělání a zároveň je nástrojem pro ochranu zdraví.

V této chvíli se zavádí testování u vymezených skupiny dětí, žáků a studentů v návaznosti na jiné mimořádné opatření, které určuje, jaké činnosti jsou ve škole prezenčně možné.

Testování bude probíhat tam, kde je frekvence prezenční účasti zpravidla pravidelná a týká se většího množství osob.

V této chvíli se testování zavádí tedy jako nástroj řízeného uvolnění opatření. Testování takto velkého rozsahu je logisticky i finančně náročné a ministerstvo bude průběžně vyhodnocovat jeho přínos a volit na základě tohoto další strategii uvolňování opatření.

Jak u žáků, tak i u zaměstnanců a dalších osob se stanovuje výjimka, kdy se preventivní testování neprovádí (jiný provedený test nebo prodělání COVID-19 nebo absolvování očkování v kompletním schématu a s odstupem minimálně 14 dní od aplikace poslední dávky dle schématu konkrétní vakcíny). V případě dřívějšího prodělání COVID-19 se předpokládá, že taková osoba je vůči COVID-19 po dobu 90 dní od posledního RT-PCR testu imunní a testování je tedy nadbytečné.

Všechny testy používané ve škole nebo školských zařízeních musí mít udělenou výjimku Ministerstva zdravotnictví k použití testu jako zdravotnického prostředku in-vitro formou samoodběru bez asistence zdravotnického pracovníka.

Z důvodu ochrany zdraví ve školách byla zvolena frekvence 2x týdně pro antigenní testování (AG testy) a 1x týdně pro RT-PCR metodu. Vyšší frekvence pro antigenní testy vyvažuje jejich jinak nižší účinnost než u RT-PCR testů.

Významný přínos screeningu (testování dvakrát týdně při týdenních rotacích) potvrzuje i studie modelující provoz školy z USA.¹

Zkušenost s pravidelným neinvazivním testováním antigenními testy naznačuje, že nejde o opatření, které je samo o sobě dostatečné pro omezení šíření nemoci COVID-19, existuje však přesvědčení o tom, že může dobře fungovat jako doplňkové opatření, které umožní riziko dále snížit v kombinaci s dalšími opatřeními.

Testovat se tedy bude vždy před zahájením výuky ve škole proto, aby byla nákaza ve třídě co nejdříve odhalena a bylo možné situaci řešit.

Důsledky pozitivního výsledku preventivního testování jsou pak takové, že žák se nemůže účastnit prezenčního vzdělávání. Dále je osoba s pozitivním výsledkem povinna kontaktovat svého praktického lékaře a podstoupit tzv. konfirmační PCR test.

V případě, kdy by dítě nebo žák nemohl okamžitě opustit školu, je škola povinna zajistit oddělení takového žáka od ostatních osob, přičemž musí vykonávat nad žákem dozor.

Mimořádné opatření rovněž upravuje důsledky pro epidemiologicky významné kontakty – spolužáky dítěte, žáka nebo studenta, který byl pozitivně testován ve škole. V takovém případě je nutné, aby tito žáci buď šli na RT-PCR test anebo aby zůstali po dobu 14 dnů doma. Pokud se prokáží negativním výsledkem konfirmačního RT-PCR testu, je jim umožněna osobní přítomnost ve škole, stejně tak, jako když negativní konfirmační RT-PCR test bude mít původně pozitivně testované dítě, žák nebo student, kvůli kterému byla ostatním spolužákům znemožněna osobní přítomnost ve škole.

¹ (Figure 5) McGee R.S et al. Model-driven mitigation measures for reopening schools during the COVID-19 pandemic. <https://doi.org/10.1101/2021.01.22.21250282>.

Děti, žáci a jejich zákonní zástupci, studenti, ale i všichni zaměstnanci a osoby podílející se na testování dostanou od školy informace o způsobu testování a o pravidlech stanovených tímto opatřením.

Ze statistických důvodů bude škola poskytovat v anonymizované formě údaje o počtu provedených testů a o počtu pozitivních výsledků.

Mimořádné opatření rovněž řeší situaci, kdy je žák, který je povinen se účastnit testování, ubytován ve školském výchovném a ubytovacím zařízení (internát, domov mládeže). Typicky žáci totiž přijíždí do internátu v neděli a do školy jdou teprve v pondělí. Pokud je tedy žák ubytován v zařízení dříve, než je pravidelně testován ve škole, proběhne testování v tomto zařízení. Žák se pak ve škole netestuje, pokud je pravidelné testování ve škole organizováno ve dvou následujících dnech. Obdobné se pak týká těch žáků, kteří před zahájením vzdělávání ve škole chodí ráno do školní družiny. I tito žáci jsou tedy testováni ve školní družině a v případě pozitivního výsledku odchází domů a do školy vůbec nejdou.

Protože školská výchovná a ubytovací zařízení mohou poskytovat své služby žákům a studentům, kteří nemají na území České republiky jiné bydliště, je třeba řešit i testování těchto žáků v případě, kdy jim není umožněna osobní přítomnost ve škole (typicky by se jednalo o žáky gymnázií, kteří nemají praktické vyučování). V takovém případě se postupuje obdobně jako u testování ve školách.

doc. MUDr. Jan Blatný, Ph.D.
ministr zdravotnictví
podepsáno elektronicky